

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Υπό ΑΝΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ - ΚΟΚΚΟΒΑ

Υφηγητριάς τῆς Πολιτικῆς Οικονομίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπὸς τῆς παρούσης ἐρεύνης εἶναι ἡ ποσοτικὴ διερεύνησις τῶν δυνατοτήτων ἀναπτύξεως τοῦ καπνικοῦ τομέως τῆς Ἑλληνικῆς Οικονομίας καὶ ἡ διαγραφὴ τῶν γενικῶν ἀρχῶν, βάσει τῶν ὁποίων δεόν νὰ ὀργανωθῆ ἡ ἀγορὰ καπνῶν, ἐν ὄψει τῶν προσφάτων ἐξελίξεων εἰς τὴν διεθνή προσφορὰν καὶ ζήτησιν ἀνατολικοῦ τύπου καπνῶν.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐρεύνης ἐπιχειρεῖται σύντομος ἐπισκόπησις τῶν συνθηκῶν προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν καὶ τὸ ἐξωτερικόν.

Εἰς τὸ δεῦτερον μέρος ἀναλύονται αἱ ἀδυναμίαι τῆς ἑλληνικῆς καπναγορᾶς καὶ ὑποδεικνύονται τὰ κατὰ τὴν κρίσιν μας ληπτέα μέτρα τόσο εἰς τὸν τομέα τῆς παραγωγῆς ὅσον καὶ εἰς τὸν τομέα τῶν ἀγοραπωλησιῶν καπνοῦ πρὸς διαμόρφωσιν «ὀργανωμένης ἀγορᾶς».

Ἡ παρούσα ἐρευνα βασίζεται ἐπὶ προγενεστέρου ἄρθρου τῆς συγγραφῆς, δημοσιευθέντος εἰς τὸ περιοδικὸν «Οικονομικὴ Πορεία» κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1964. Εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον γίνεται συμπλήρωσις τῆς ἐργασίας ταύτης διὰ τῆς ποσοτικῆς - οἰκονομετρικῆς ἐπεξεργασίας τῶν τελευταίων στατιστικῶν δεδομένων. Πρὸς ἀποφυγὴν πολλῶν ἐπαναλήψεων εἰς τὴν παρούσαν ἐργασίαν σημασία ἀποδίδεται κυρίως εἰς τὴν πρόβλεψιν τῆς ἐξελίξεως τῆς ζητήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑποδειχθέντων εἰς τὸ προγενέστερον ἄρθρον ἀρχῶν προγραμματισμοῦ καὶ ὀργανώσεως τῆς ἑλληνικῆς καπναγορᾶς.

Ι. ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ παγκόσμιος παραγωγή καπνοῦ ἀνέρχεται εἰς 4,500,000 τόννους (1964). Ἡ παραγωγή ἀνατολικῶν καπνῶν, ἐκτιμᾶται εἰς 460,000 (1) τόννους, ἤτοι

1) Δὲν περιλαμβάνεται ἡ παραγωγή τῶν καπνῶν ἡμιανατολικοῦ τύπου, ἀνερχομένη εἰς 150,000 τόννους περίπου.

10 % τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν (200,000 τόννοι) ἀποτελοῦν 25 % τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν καπνοῦ. Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ σημαντικώτερον μῆμα τῆς παραγωγῆς ἀνατολικῶν καπνῶν διακινεῖται διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Εἰδικώτερον :

Εἰς τὴν Ἑλλάδα 85 % τοῦ προϊόντος ἐξάγεται εἰς ἄλλας χώρας, εἰς τὴν Τουρκίαν 77 %, εἰς τὴν Βουλγαρίαν 76 % καὶ εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν 50 % τῆς συνολικῆς παραγωγῆς καπνοῦ ἐξάγεται εἰς τρίτας χώρας.

Ἡ παραγωγή τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1964 (131,000 τόννοι) ἀπετέλει 28 % τῆς συνολικῆς παραγωγῆς ἀνατολικῶν καπνῶν, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν (61,000 τόννοι κατὰ μέσον ὄρον) ἦσαν 29 % τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν ἀνατολικῶν τύπων.

Ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν τεσσάρων μεγαλυτέρων παραγωγικῶν ἀνατολικοῦ τύπου καπνῶν χωρῶν εἶναι ὀξύς. Ἡ παραγωγή ἀνατολικῶν καπνῶν ἐσημείωσε ἀλματώδη αὐξησιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη (ἀπὸ 290,000 τόννους τὸ 1960 εἰς 460,000 τόννους τὸ 1964), ἐνῶ ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τῆς ζητήσεως τῶν ἦτο μικρότερος, με συνέπειαν τὴν πτώσιν τῆς τιμῆς τῶν εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν.

II. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

Ἀπὸ τοῦ 1960 καὶ ἐντεῦθεν ἡ παραγωγή ἑλληνικῶν καπνῶν ηὔξηθη με μέσον ρυθμὸν 20 % κατ' ἔτος. Κατὰ τὸ 1964 ἡ παραγωγή ἔφθασε τὸ ἐπίπεδον τῶν 131,500 (1) τόννων, διπλασιασθεῖσα μεταξὺ 1954/1964. 85 % τοῦ προϊόντος χαρακτηρίζεται ὡς ἐξαγωγίμον, καὶ 15 % εἶναι ποικιλίαι καταναλισκόμεναι εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ἡ αὐξησης τῆς παραγωγῆς ὀφείλεται τόσον εἰς τὴν αὐξησιν τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως (κατὰ 400,000 στρέμματα ἢ 36 % μεταξὺ 1954 καὶ 1964) ὅσον καὶ εἰς τὴν αὐξησιν τῶν στρεμματικῶν ἀποδόσεων (κατὰ 26 χ/μα ἢ 40 % κατὰ τὴν 11ετῆ περίοδον). Ἡ αὐξησης τῶν ἀποδόσεων εἶναι ἀποτέλεσμα κυρίως τῆς ἐπεκτάσεως τῆς καλλιέργειας εἰς γονιμοτέρας ἐκτάσεις. Βελτιώσεις τῶν μεθόδων καὶ τῆς τεχνικῆς τῆς παραγωγῆς ἦσαν μᾶλλον περιορισμένα κατὰ τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν περίοδον.

Ἡ παραγωγή καπνοῦ ηὔξηθη με ρυθμὸν ταχύτερον τῆς ζητήσεως (ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ) με συνέπειαν τὴν δημιουργίαν ἀνεπιθυμητῶν πλεονασμάτων, τὰ ὁποῖα πιέζουν τὴν ἀγοράν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1964 τὰ ἀποθέματα ἐξαγωγίμων ποικιλιῶν ἀνήρχοντο εἰς 61,000 τόννους, τῶν δὲ καπνῶν ἐσωτερικῆς καταναλώσεως εἰς 28,000 τόννους.

Τὸ ἐτήσιον ἰσοζύγιον προσφορᾶς καὶ ζητήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν δίδει τὴν κάτωθι εἰκόνα :

1) Δὲν περιλαμβάνεται ἡ παραγωγή 3,500 τόννων καπνῶν ἀμερικανικῶν ποικιλιῶν Burley καὶ Flue - Cured.

I. Καπνά εξαγωγή

Παραγωγή (μ. ὅρος 1960/64)	83,000	τόνοι
Ἐξαγωγαι (μ. ὅρος 1960/64)	61,000	»
Φύρα (10 % ἐπὶ τῆς παραγωγῆς)	8,000	»
Ἐτήσιον πλεόνασμα παραγωγῆς	14,000	»

II. Καπνά ἐσωτερικῆς καταναλώσεως

Παραγωγή (μ. ὅρος 1960/64)	16,000	τόνοι
Βιομηχανικαὶ ἀνάγκαι (μ. ὅρος 1960,64)	12,500	»
Φύρα (10 % ἐπὶ τῆς παραγωγῆς)	1,500	»
Ἐτήσιον πλεόνασμα παραγωγῆς	2,000	»

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων εἶναι φανερόν ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ παραγωγή καπνῶν ὑπερέβαινε τὴν ζήτησιν κατὰ 16,000 τόνους ἐτησίως (1). Τὰ δημιουργηθέντα ἀποθέματα δημιουργοῦν σοβαρὰ προβλήματα διὰ τοὺς κάτωθι κυρίως λόγους :

1) Διότι τὸ κόστος συντηρήσεως (ἐπιβαρῦνον κυρίως τὸ Δημόσιον, τὸ ὁποῖον ἐξαγοράζει ὄχι μόνον τὰ εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν ἀπώλητα καπνά, ἀλλὰ καὶ τὰς μὴ ἐξαγομένης ποσότητος καπνῶν τῶν καπνεμπόρων) προκαλεῖ σημαντικὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ Κράτους·

2) διότι δημιουργοῦν στενότητα ἀποθηκευτικοῦ χώρου, μὲ συνέπειαν τὴν ὑψωσιν τῶν ἐνοικίων τῶν καπναποθηκῶν εἰς ἀπαραδέκτα ἐπίπεδα·

3) διότι πιέζουν τὴν ἀγορὰν καὶ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς ξένους ἀγοραστὰς νὰ προσφέρουν μειωμένας τιμὰς.

Ἐφ' ὅσον ἡ παραγωγή διατηρηθῆ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 131,000 τόνων, δέον νὰ ἀναμένεται συσσώρευσις ἀποθεμάτων τῆς τάξεως τῶν 35,000—40,000 τόνων ἐτησίως (1).

Ἡ παραγωγή καπνῶν προσδιορίζεται κατὰ κύριον λόγον ἐκ τῶν ἀπολαμβανομένων ὑπὸ τῶν παραγωγῶν τιμῶν καὶ ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν (κυρίως τῆς βροχοπτώσεως κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον). Ἡ ὑπολογισθεῖσα

1) Ἡ κατάστασις ἀπὸ ἀπόψεως πλεονασμάτων ἐμφανίζεται δυσμενεστέρα ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ ἔτους 1964 :

I. Ἐξαγωγή καπνά

Παραγωγή 1964	111,500	τόνοι
Ἐξαγωγαι (1963/64)	65,000—70,000	»
Φύρα	11,000	»
Πλεόνασμα παραγωγῆς	30,000—35,000	»

II. Καπνά ἐσωτερικῆς καταναλώσεως

Παραγωγή 1964	20,000	τόνοι
Βιομηχανοποίησις 1964	14,000	»
Φύρα	2,000	»
Πλεόνασμα παραγωγῆς	4,000	»

συνάρτησις παραγωγής καπνῶν διὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν, ἔδωσε τὰ κάτωθι ἀποτελέσματα :

$$Q_t = 27.91 + 2.39 P_{(t-1)} + 0.43 W_t$$

(0.72) (1.01)

$$R^2 = 0.550$$

ἔνθα :

Q_t = παραγωγή καπνῶν κατὰ τὴν περίοδον t

$P_{(t-1)}$ = τιμὴ παραγωγοῦ κατὰ τὴν περίοδον $t-1$

W_t = δείκτης καιρικῶν συνθηκῶν

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συναρτήσεως εἶναι φανερόν ὅτι στατιστικῶς σημαντικὴ εἶναι μόνον ἡ παράμετρος τῆς τιμῆς $R_{(t-1)}$. Ἐκ ταύτης ὑπελογίσθη μέση ἐλαστικότης ἴση πρὸς 0.63 (1).

III. ΖΗΤΗΣΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

1. Ἐξαγωγαὶ

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν αἱ ἔξαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν παρουσίασαν σημαντικὰ διακυμάνσεις, κινηθεῖσαι μεταξὺ ἑνὸς minimum 46,400 τόννων καὶ ἑνὸς maximum 71,500 τόννων.

Π Ι Ν Α Κ

Ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν

Ἔτος	Ποσότης τόννοι	Μέση Τιμὴ \$ ἀνά ΚG	Εἰσπραχθέν συνάλλαγμα ὡς ποσοστὸν ἐπὶ συνολικῆς ἀξίας ἐξαγωγῶν
1955	55,000	1.39	42 %
1956	50,100	1.34	35 %
1957	67,600	1.35	42 %
1958	61,900	1.36	36 %
1959	56,000	1.25	34 %
1960	60,300	1.21	36 %
1961	65,700	1.26	35 %
1962	46,400	1.50	29 %
1963	61,000	1.92	40 %
1964	71,500	1.70	39 %
M.O. 1960/64	61,000		36 %

Κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν αἱ ἔξαγωγαὶ ἐκυμάνθησαν κατὰ μέσον ὄρον εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 61,000 τόννων. Τὰ ὑψηλὰ ἐπίπεδα τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν ὀφείλονται εἰς ἐξαιρετικὰς συνθήκας, κυρίως διμερεῖς συμβάσεις καὶ

1) Ἐκ παλαιότερον ὑπολογισθεῖσης συναρτήσεως προσφορᾶς καπνῶν διὰ τὴν περίοδον 1947/1961, ἡ ἐλαστικότης τιμῆς εἶχεν εὐρεθῆ 0.59 (A. Koutsoyannis, An Econometric Study of the Leaf Tobacco Market of Greece, σελ. 173).

ἀνταλλαγῆς, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦν φυσιολογικὰς μεθόδους ἀπορροφήσεως τῶν καπνῶν. Αἱ δυνατὸς ἀπορροφήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπὸ κανονικὰς συνθήκας δὲν ὑπερβαίνουν σήμερον τοὺς 65,000 τόννους (ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι ἡ τιμὴ ἐξαγωγῆς τῆς Ἑλλάδος θὰ διατηρῆται εἰς συναγωνιστικὰ ἐπίπεδα).

Ἡ κατανομή τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ κατὰ μεγάλας περιοχὰς προορισμοῦ ἐμφαίνεται εἰς τὸν κάτωθι πίνακα.

Περιοχὴ Προορισμοῦ	Μ.Ο. 1955/59		Μ.Ο. 1960/64	
	Τόννοι	%	Τόννοι	%
Χῶραι Κοινῆς Ἀγορᾶς	30,000	52 %	25,000	41 %
Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι	11,800	20 %	14,400	24 %
Χῶραι Ε.Φ.Τ.Α.	6,300	11 %	5,000	8 %
Ἀνατολικά Χῶραι	6,300	11 %	11,200	18 %
Λοιπαὶ Χῶραι	3,700	6 %	5,400	9 %
Σύνολον	58,100	100 %	61,000	100 %

Ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ πίνακος τούτου συνάγονται τὰ κάτωθι :

Πρῶτον, παρὰ τὰς εὐνοϊκὰς διαρρυθμίσεις τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν, αἱ ἐξαγωγὰ ἑλληνικῶν καπνῶν πρὸς τὰς χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς κατὰ τὴν περίοδον 1960/64 ἐμειώθησαν σημαντικῶς, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν περίοδον 1955/59.

Δεύτερον, αἱ ἐξαγωγὰ ἑλληνικῶν καπνῶν πρὸς τὰς Η.Π.Α., ἀντιθέτως, ἠϋξήθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν, ἀποτελοῦσαι τὸ 1/4 περίπου τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν.

Τρίτον, αἱ ἐξαγωγὰ πρὸς τὰς χώρας τῆς Ε.Φ.Τ.Α. ἐμειώθησαν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον.

Τέταρτον, αἱ χῶραι τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ ἐδιπλασίασαν σχεδὸν τὰς ἀγορὰς τῶν καπνῶν κατὰ τὴν περίοδον 1960/64 ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγουμένην πενταετίαν. Αἱ συναλλαγὰ πάντως μετὰ τῶν χωρῶν τούτων παρουσίασαν σημαντικὰς διακυμάνσεις, ἐπηρεασθεῖσαι ἐκ πολιτικῶν λόγων ὡς καὶ ἐκ τῶν ὄρων τῶν συναφθεισῶν μετ' αὐτῶν διμερῶν συμβάσεων.

Ποιοτικὴ ἀνάλυσις τῶν συνθηκῶν ζήτησεως ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ περιλαμβάνεται εἰς τὸ ἀναφερθὲν ἄρθρον τῆς συγγραφῆς. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ταύτης προέκυψαν τὰ κάτωθι :

1) Αἱ παγκόσμιαι ἐξαγωγὰ καπνῶν ἠϋξήθησαν μὲ ρυθμὸν ταχύτερον τοῦ ρυθμοῦ αὐξήσεως τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς καπνῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη δύναται νὰ ἐρμηνευθῆ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἠϋξημένη ζήτησις καπνῶν παρουσιάσθη κατὰ κύριον λόγον εἰς χώρας, αἱ ὁποῖαι δὲν δύναται νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς καπνὰ ἐξ ἐπιτοπίου παραγωγῆς (ὡς π.χ. ἡ Μεγάλη Βρετανία κλπ.).

2) Ἡ ζήτησις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔχει στραφῆ πρὸς τὰ ἀμερικανικοῦ τύπου σιγαρέττα Blended καὶ τὰ σιγαρέττα μὲ φίλτρον. Καὶ αἱ δύο αὗται ἐξελίξεις

μετέτρεψαν τὰ ανατολικά καπνὰ ἀπὸ βασικὴν πρώτην ὕλην, εἰς ἀπλῶς βοηθητικὴν ὕλην προσμίξεως.

3) Τὰ ἑλληνικά καπνὰ ἔχασαν τὴν πλεονεκτικὴν τῶν θέσιν (ἢ ὁποῖα ἐβασίζετο εἰς τὴν ποιότητα καὶ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά των), τὴν ὁποῖαν εἶχον ἔναντι τῶν καπνῶν τῶν ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν, σήμερον δὲ ἔχουν ὡς τέλειον ὑποκατάστατον τὰ τουρκικά, βουλγαρικά καὶ γιουγκοσλαβικά καπνὰ.

4) Ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀπέβη ὀξύτερος καὶ ἡ τιμὴ ἐξαγωγῆς ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὸν παράγοντα διὰ τὴν ζήτησιν ἑλληνικῶν καπνῶν. Αἱ ἑλληνικαὶ ἐξαγωγαὶ ἐπηρεάσθησαν δυσμενῶς ἐκ τῆς ὑψηλῆς προσφορᾶς ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ἐκ τῆς ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς χαμηλῶν τιμῶν τῶν ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν (Τουρκίας, Βουλγαρίας, Γιουγκοσλαβίας).

Αἱ ἀνωτέρω ὑποθέσεις ἐλέγχονται ἀκριβεῖς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διενεργηθείσης *ποσοικῆς - οἰκονομικῆς ἀναλύσεως* τῆς ζητήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν.

Οὕτω, γραμμικὴ συνάρτησις ἐξαγωγῶν ἑλληνικῶν καπνῶν διὰ τὴν περίοδον 1954, 1964 ἔδωσε τὰς κάτωθι τιμὰς τῶν παραμέτρων :

$$E = -25.93 - 22.24 P_g + 40.27 P_{oo} + 0.045 C \quad R^2 = 0.600$$

(16.3) (16.4) (0.018)

ἐνθα: E = ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν

P_g = ἐξαγωγικὴ τιμὴ Ἑλλάδος

P_{oo} = ἐξαγωγικὴ τιμὴ ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν

C = κατανάλωσις σιγαρέττων Εὐρώπης, Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραμέτρων προέκυψαν αἱ κάτωθι ἐλαστικότητες ζητήσεως ἑλληνικῶν καπνῶν :

α) ἐλαστικότης ὡς πρὸς τὴν τιμὴν ἐξαγωγῆς τῆς Ἑλλάδος -0.54

β) ἐλαστικότης ὡς πρὸς τὴν τιμὴν ἐξαγωγῆς ἀνταγωνιστῶν 0.85

Οὕτω, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν παρουσιάζουν μεγαλύτεραν ἐλαστικότητα ὡς πρὸς τὰς διακυμάνσεις τῆς τιμῆς τῶν ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς αὐξομειώσεις τῆς ἰδίας αὐτῶν τιμῆς (!).

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συναρτήσεως δυνάμεθα νὰ προβλέψωμεν τὸν ὄγκον τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν διὰ τὸ ἔτος 1970, ὑπὸ τὰς κάτωθι ὑποθέσεις.

1) Ἡ κατανάλωσις σιγαρέττων τῶν ὡς ἄνω ἠπειρῶν θὰ ἐξακολουθήσῃ αὐξανομένη κατὰ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν ὡς εἰς τὴν περίοδον 1960 καὶ ἐντεῦθεν.

2) Ἡ τιμὴ ἐξαγωγῆς τῆς Ἑλλάδος θὰ διατηρηθῇ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς τιμῆς τῶν ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, δὲν φαίνεται νὰ ὑπερβαίη τὴν τιμὴν τῶν \$ 1.50 κατὰ χιλιόγραμμα.

Βάσει τῶν ἀνωτέρων ὑποθέσεων τὸ ἐπίπεδον ἐξαγωγῶν κατὰ τὸ 1970 ἐκτιμᾶται εἰς 91,000 τόνους περίπου (*).

1) Κατὰ παλαιότερον ὑπολογισθεῖσαν συνάρτησιν τῆς περιόδου 1946/60 αἱ ὡς ἄνω ἐλαστικότητες εὐρέθησαν -0.74 καὶ 1.30 ἀντιστοίχως.

2) Ὁ ὑπολογισμὸς εἶναι :

$$E_{1970} = -25.93 - 22.24 (1.5) + 40.27 (1.5) + 0.045 (2,000)$$

$$E_{1970} = 91,000 \text{ τόνοι.}$$

Ἐξ ἄλλου, ἐκ τῆς λεπτομεροῦς μελέτης (ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς) (1) τῶν βασικῶν ἀγορῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ γεωγραφικὴ κατανομὴ τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ προβλέπεται ὡς κάτωθι :

Γεωγραφικὴ κατανομὴ ἐξαγωγῶν καπνοῦ 1970

	Ἐξαγωγὰι 1970 (Τόννοι)
Χῶραι Κοινῆς Ἀγορᾶς	37,000
Χῶραι Ε.Φ.Τ.Α.	7,000
Ἡνωμένα Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς	22,000
Ἀνατολικὰ Χῶραι	15,000
Λοιπαὶ Χῶραι	10,000
Σύνολον	91,000

2. Ἐσωτερικὴ κατανάλωσις

Ἡ κατανάλωσις σιγαρέττων ἀνέρχεται εἰς 13,500 τόννους (1964). Πρὸς κάλυψιν τῆς καταναλώσεως χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς καπνοβιομηχανίας ποσότης 16,000 τόννων καπνῶν εἰς φύλλα.

Διὰ τὸ ἔτος 1970 αἱ ἀνάγκαι τῆς καπνοβιομηχανίας ἐκτιμῶνται εἰς 18,000 τόννους (πρὸς κάλυψιν τῆς καταναλώσεως ὑπολογιζομένης εἰς 15,500 τόννους σιγαρέττων). Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο δέον νὰ προστεθοῦν ἕτεροι 1,000 τόννοι δι' ἰδιοκατανάλωσιν τῶν καπνοπαραγωγῶν.

* * *

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως δύναται νὰ συναχθῆ τὸ συμπέρασμα, ὅτι αἱ δυνατότητες ἀπορροφήσεως καπνῶν εἰς φύλλα ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς ζήτησεως δὲν θὰ ὑπερβοῦν τοὺς 110,000 τόννους κατὰ τὸ 1970. Εἶναι προφανές ὅτι διατήρησις τοῦ σημερινοῦ ἐπιπέδου παραγωγῆς τῶν 131,000 τόννων δὲν εἶναι δυνατὴ τουλάχιστον κατὰ τὴν ἐπομένην πενταετίαν.

IV. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΚΟΥ ΤΟΜΕΩΣ

Ὑπὸ συνθήκας ἐντεινομένου διεθνοῦς ἀνταγωνισμοῦ ἢ διαμόρφωσις «ὠργανωμένης ἀγορᾶς καπνῶν» ἀποκτᾷ ὅλως ἰδιαιτέραν σημασίαν. Θεωροῦμεν «ὠργανωμένην» μίαν ἀγοράν, ἐὰν εἰς ταύτην οἱ ξένοι ἀγορασταὶ δύνανται νὰ ὑπολογίζουσι ὅτι θὰ εὐρίσκουσι σταθερῶς τὰς ἀναγκαίουσας ποσότητας καπνῶν εἰς σταθερὰς ποιότητας καὶ τιμὰς. Ἀπότομοι αὐξομειώσεις τῆς προσφορᾶς, ὀδηγοῦσαι εἰς ἀντιστοίχους διακυμάνσεις τῶν τιμῶν, ἀποθαρρύνουσι τὰς συναλλαγὰς μὲ τοὺς ξένους ἀγοραστάς.

Πρὸς διαμόρφωσιν τοιαύτης ἀγορᾶς τρεῖς παράγοντες ἔχουσι βασικὴν σημασίαν : ἡ ποσότης τῶν προσφερομένων καπνῶν, ἡ τυποποίησις τῶν προσφερομένων ποικιλιῶν, καὶ ἡ τιμὴ προσφορᾶς.

1) Βλέπε ἄρθρον «Οἰκονομικῆς Πορείας». Ἐπίσης μὴ δημοσιευμένα ἀποτελέσματα συναρτήσεων ζήτησεως εἰς ἀρχεῖον Κ.Ε.Π.Ε.

Κατωτέρω προβαίνουмен εις εξέτασιν τῶν παραγόντων αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν καπνοῦ καὶ προτείνουмен τὰ κατὰ τὴν κρίσιν μας ληπτέα μέτρα πρὸς ἐξυγίανσιν τῆς καπνικῆς μας ἀγορᾶς. Τὰ μέτρα ταῦτα ἔχουν ἐν συνόψει ὡς ἑξῆς :

Εἰς τὸν τομέα τῆς παραγωγῆς

1. Ρυθμισίς τῆς παραγωγῆς βάσει τοῦ ἐκάστοτε (ἐν ὄψει τῆς ἐκτιμωμένης ζητήσεως) προγραμματιζομένου *ὄγκου παραγωγῆς*.

2. Διατήρησις ρυθμιστικῶν ἀποθεμάτων ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς ἐπίπεδον 10 % τῶν ἐξαγωγῶν.

3. Διαμόρφωσις 3 ἢ 4 ἐμπορικῶν τύπων καπνῶν δι' ἐφαρμογῆς ἐνιαίας ἐπεξεργασίας τῶν ποικιλιῶν κατὰ μεγάλα καπνικὰ διαμερίσματα.

4. Κατάργησις τῆς τυπικῆς διακρίσεως τῶν καπνῶν εἰς ἐξαγωγίμα καπνὰ καὶ καπνὰ ἐσωτερικῆς καταναλώσεως.

5. Ἐπέκτασις τῆς καλλιέργειας καπνῶν ἀμερικανικοῦ τύπου Burley, πρὸς ὑποκατάστασιν ἄλλων «παθητικῶν» καλλιιεργειῶν ὡς ὁ σῖτος, κλπ.

Εἰς τὸν τομέα τῶν τιμῶν

1. Ἐξαγωγικὴ τιμή. Ἐνδείκνυται νὰ διατηρῆται εἰς ἐπίπεδα συναγωνιστικά, ἐν σχέσει πρὸς τὴν τιμὴν τῆς Τουρκίας κυρίως. Πάντως δέον νὰ ἐπιδιωχθῆ ὑπογραφή ἐιδικῆς συμφωνίας μετὰ τὴν Τουρκίαν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ «cut · throat competition».

2. Τιμὴ παραγωγῶ. Ἐποδεικνύεται νὰ ἀφεθῆ ἑλευθέρα ἡ διαμόρφωσις αὐτῆς, μετὰ ἐπίπεδον minimum ἐκ δρχ. 30 κατὰ χιλιόγραμμον. Ἡ διασφάλισις τῶν παραγωγῶν θὰ ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ προτεινομένου κατωτέρω συστήματος ὀργανώσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν.

Εἰς τὸν τομέα τῶν ἀγοραπωλησιῶν

1. Προτείνεται ἡ ἐνίσχυσις τῆς δημιουργίας συνεταιριστικῆς μορφῆς ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων, τοῦ τύπου τῆς Σ.Ε.Κ.Ε. (Ἡ Συνεταιριστικὴ Ἐνωσις Καπνοπαραγωγῶν Ἑλλάδος ἔχει ἀποβῆ ἡ μεγαλύτερα ἐξαγωγικὴ ἐπιχείρησις καπνῶν).

2. Προτείνεται ἡ δημιουργία ὀργανωμένων κέντρων πωλήσεως καπνῶν κατὰ τὸ σύστημα τῶν Η.Π.Α.

3. Προτείνεται περιορισμὸς βαθμιαίως τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ καπνεμπορίου. (Σήμερον αὕτη καλύπτει τουλάχιστον κατὰ 90 % τὴν τιμὴν F.O.B.).

4. Προτείνεται ἡ ἀνάκλησις τῆς σχετικῆς Ἐπιχειρητικῆς ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας ὁ καπνὸς ἐχαρακτηρίσθη ὡς βιομηχανικὸν προϊόν.

Εἰς τὸν τομέα τῶν φορέων τῆς καπνικῆς πολιτικῆς

Προτείνεται ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν καπνικῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ δὴ τοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνοῦ. Ἡ πραγματοποιηθεῖσα κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα

ἀπομάκρυνσις ἐκ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν λόγῳ Ὀργανισμοῦ δύο μελῶν οἰκονομολόγων ἢ εἰδικῶν ἐμπειρογνομόνων εἶναι ἀδικοιολόγητος, ἐν ὄψει τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὸν τομέα τῆς ἀναλύσεως τῆς ἀγορᾶς (market analysis) ὁ Ὀργανισμὸς καπνοῦ δὲν εἶναι οὔτε στοιχειωδῶς ὠργανωμένος. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ καπνοῦ ἐμφανίζεται βασικῶς ὡς πρόβλημα ἐξαγωγῶν.

Κατωτέρω προβαίνομεν εἰς ἀνάλυσιν τῶν ὡς ἄνω παραγόντων.

1. Προσφορὰ καπνῶν : Ρύθμισις τῆς παραγωγῆς βάσει τοῦ ἐκάστοτε προγραμματιζομένου ὄγκου παραγωγῆς.

Ἡ μέχρι τοῦδε ρύθμισις τῆς παραγωγῆς ἐπεδιώκετο διὰ τοῦ κατ' ἔτος προσδιορισμοῦ τῆς καλλιεργητέας ἐκτάσεως. Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ αὕτη ὠδήγησεν εἰς σοβαρὰς αὐξομειώσεις τῆς προσφορᾶς, με ἀντιστοίχους ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς τιμῆς.

Ἐξ ἄλλου, διὰ τῆς ρυθμίσεως ταύτης οὐδέποτε ἐπετεύχθη τὸ προγραμματισθὲν ἐπίπεδον παραγωγῆς. Τοῦτο δὲ διότι τὸ ὕψος τῆς παραγωγῆς προσδιορίζεται τόσον ἐκ τῆς ἐκτάσεως ὅσον καὶ ἐκ τῆς στρεμματικῆς ἀποδόσεως καὶ τῶν ἀναμενομένων ὑπὸ τῶν παραγωγῶν τιμῶν (price expectations). Προφανῶς, ὁ καθορισμὸς τοῦ ἐνὸς μόνου ἐκ τῶν παραγόντων τούτων (τῆς ἐκτάσεως) δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἐκ τῶν προτέρων καθοριζόμενον ὕψος τῆς ἐξηρητημένης μεταβλητῆς (παραγωγῆς). Ὁ παράγων «στρεμματικὴ ἀπόδοσις» δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προβλεφθῆ ἔπακριβῶς λόγῳ τῆς ἐξαρτήσεως αὐτοῦ ἐξ αὐτονόμων παραγόντων, ὡς αἱ καιρικαὶ συνθήκαι, ἡ καλλιεργουμένη ποικιλία καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς παραγωγῆς (ἄρδευσις, χρῆσις λιπασμάτων κλπ.). Ἐξ ἄλλου, οὐδεμία προσπάθεια κατεβλήθη διὰ τὸν ἐπιρρασμὸν τῶν ἀναμενομένων ὑπὸ τῶν παραγωγῶν τιμῶν. Συνέπεια τῆς καταστάσεως ταύτης ἦτο ἡ δυσανάλογος πρὸς τὰς ἐξαγωγικὰς μᾶς δυνατότητας αὐξήσις τῆς παραγωγῆς κατὰ τὰ ἔτη 1955, 1956, 1957, 1958 καὶ 1959, ἡ συσσώρευσις σοβαρῶν ἀποθεμάτων εἰς χεῖρας τοῦ Δημοσίου, ἡ δημιουργία πανικοῦ τῶν ὑπευθύνων καπνικῶν ἀρχῶν, καὶ ὁ ἐν συνεχείᾳ περιορισμὸς τῆς καλλιεργείας καὶ παραγωγῆς κατὰ τὴν περίοδον 1960–1961. Ἡ μειωμένη αὕτη προσφορὰ συνέπεσε με τὴν ἀπρόβλεπτον αὐξήσιν τῆς διεθνοῦς ζήτησεως ἀνατολικῶν καπνῶν, λόγῳ τῶν ζημιῶν ἐκ περνοσοπόρου εἰς διαφόρους χώρους (Γαλλία, Ἰταλία, κ.λπ.), με συνέπειαν νὰ ἐμφανισθῆ πλέον ἔντονος ἢ στενότης προσφορᾶς καὶ νὰ ὑψωθῶν αἱ τιμαὶ εἰς ἀπαράδεκτα διὰ τὸ μέλλον τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν ἐπίπεδα. Ἐν ὄψει τῆς καταστάσεως ταύτης ἐσπευσμένα κυβερνητικὰ ἀποφάσεις ὠδήγησαν κατὰ τὰς ἐπομένας περιόδους εἰς αὐξήσιν τῆς προσφορᾶς εἰς πρωτοφανῆ ἐπίπεδα (1). Ταυτοχρόνως ὁμως οἱ παραγωγοὶ ἀρνούνται νὰ δεχθοῦν μείωσιν τιμῶν, με ἀποτέλεσμα νὰ διαγράφεται σαφῆς κίνδυνος σοβαρᾶς καπνικῆς κρίσεως.

1) Ἡ παραγωγή καπνῶν ἀνῆλθεν εἰς 127,000 καὶ 131,500 τόνους κατὰ τὰ ἔτη 1963 καὶ 1964 ἀντιστοίχως.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης ἀρρυθμίας *προτείνομεν τὰ ἀκόλουθα*.

Ὁ προγραμματισμὸς τῆς παραγωγῆς εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνεταί οὐχὶ ἐπὶ ἐτησίας βάσεως, ὡς ἐγένετο μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ διὰ μακρότερα χρονικὰ διαστήματα (long term view). Στόχος τοῦ προγράμματος θὰ εἶναι ἡ ἐπίτευξις ὀρισμένου ρυθμοῦ αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν κατ' ἔτος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ προσδιορισθῆ ἕκ τῆς προσεκτικῆς ἐξετάσεως τῶν ὑφισταμένων τάσεων καὶ τῶν δυνατοτήτων ἀπορροφήσεως εἰς τὰς βασικὰς ἀγορὰς καπνοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Βάσει τοῦ στόχου τούτου καθορίζεται πλέον εὐχερῶς τὸ ὕψος τῆς ἐτησίας παραγωγῆς. Ἐν συνεχείᾳ, ἀντὶ τῆς μέχρι τοῦδε κατανομῆς τῆς καλλιεργητέας ἐκτάσεως κατὰ καπνικὰ διαμερίσματα, θὰ γίνεταί κατανομὴ τοῦ προγραμματισμένου ὄγκου παραγωγῆς⁽¹⁾. Ἡ κατανομὴ αὕτη δύναται νὰ ἀποφασίζεται βάσει διαφόρων κριτηρίων, π.χ. τοῦ τύπου καὶ τῆς ποιότητος τοῦ παραγομένου καπνοῦ, τῆς δυνατότητος ὑποκαταστάσεως τῆς καλλιεργείας καπνοῦ δι' ἄλλης μὲ καλλιτέρας προοπτικὰς κ.λ.π. Οὕτως, ἕκαστος παραγωγὸς θὰ ὑποχρεῖται νὰ παράγῃ τὴν καθορισθεῖσαν ποσότητα καπνοῦ, ἀποφασίζων μόνος του ποῖαν ἔκτασιν δέον νὰ καλλιεργήσῃ, βάσει τῆς γνώσεως τῆς στρεμματικῆς ἀποδόσεως τῶν ἀγρῶν του. Ἐξασφάλισις ἔναντι μικροτέρας παραγωγῆς δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ διὰ τῆς καθιερώσεως διαφόρων κυρώσεων, π.χ. ὅτι ὁ παραγωγὸς θὰ χάνῃ τὸ δικαίωμα καλλιεργείας καπνοῦ δι' ὀρισμένην περίοδον ἐφ' ὅσον οἰκιοθελῶς περιορίζει τὴν παραγωγὴν του κάτωθεν τοῦ προβλεπομένου ὀρίου. Ἀντιθέτως, ἐν περιπτώσει μεγαλυτέρας παραγωγῆς, ἐπιτυγχανομένης ἕκ τυχαίων γεγονότων, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε συνθηκῶν ἀπὸ ἀπόψεως ἀποθεμάτων, προβλεπομένης ζητήσεως κ.λ.π., θὰ δύναται νὰ ὀρίζεται ὅτι ἡ πέραν τῆς κατανεμηθείσης ποσότης καπνῶν θὰ παραδίδεται εἰς ἄρμόδιον κρατικὸν ὄργανον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν ὑπὸ τοῦ ἐλευθέρου καπνεμπορίου, θὰ ἐξοφλῆται δὲ μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἀγορῶν ἢ καὶ μετὰ τὴν πώλησιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τῶν καπνῶν τούτων καὶ εἰς τιμὰς καθοριζόμενας αὐθαίρετως ὑπὸ τοῦ κράτους, ἀναλόγως τῶν τιθεμένων ἐκάστοτε στόχων.

Ἐξ ἄλλου, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἀπροβλέπτων διακυμάνσεων τῆς προσφορᾶς ἢ καὶ τῆς ζητήσεως ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία ὑπὸ τοῦ κράτους ρυθμιστικῶν ἀποθεμάτων. Πρὸς τοῦτο θὰ χρησιμοποιῶνται τὰ ἐκάστοτε πλεονάσματα χωρικῶν καπνῶν⁽²⁾.

Ἐπὶ τὰς ἀνωτέρω συνθήκας θὰ ἐπιτυγχάνεται βασικῶς τὸ ἐκάστοτε προγραμματιζόμενον ὕψος παραγωγῆς.

Διὰ τὸ ἔτος 1970 ἐκτιμᾶται ὅτι αἱ ἐξαγωγαὶ θὰ ἀνέλθουν εἰς ἐπίπεδον 91,000 τόννων περίπου καὶ ἡ ἐσωτερικὴ κατανάλωσις εἰς 18,000 – 19,000 τόννους. Πρὸς κάλυψιν τῆς ζητήσεως ταύτης ἡ παραγωγή δέον νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 120,000 τόννων περίπου.

1) Ἡ μέθοδος αὕτη, προταθεῖσα ὑπὸ τῆς συγγραφέως κατὰ Φεβρουάριον 1964 εἰς προγενέστερον ἄρθρον, υἱοθετήθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Καπνοῦ διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς παραγωγῆς καπνῶν ἐσοδείας 1966. Κατὰ δημοσιευθείσας πληροφορίας τὸ αὐτὸ σύστημα ἐφηρμόσθη καὶ εἰς Η.Π.Α. διὰ τὴν ἐσοδείαν 1965 καπνῶν τύπου Flue-Cured.

2) Ἡ συντήρησις καὶ ἀνανέωσις τῶν ἀποθεμάτων εἶναι θέμα τεχνικόν.

Ἡ ποσότης αὕτη θὰ κατανεμηθῆ εἰς τὰ διάφορα καπνικά διαμερίσματα καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς παραγωγούς, κλιμακουμένη βάσει διαφόρων κριτηρίων. Σημειωτέον ὅτι ἡ παραγωγή θὰ εἶναι ἐνιαία διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν. Ἐν ἄλλοις λόγοις προτείνεται ἡ κατάργησις τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν καπνῶν εἰς καπνὰ ἐξαγωγίμα καὶ καπνὰ ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, ἡ ὁποία οὐδὲν νόημα ἔχει.

2. Τυποποιήσεις καὶ προσαρμογὴ τῶν προσφερομένων ποικιλιῶν : Διαμόρφωσις 3 ἢ 4 ἐμπορικῶν τύπων καπνοῦ.

Τὸ πρόβλημα τῆς τυποποιήσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων διαφέρει ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς τυποποιήσεως τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων. Ἡ διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐνῶ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα δύνανται νὰ εἶναι ἐνιαίου τύπου, εἰς τὴν γεωργίαν τοιαύτη ὁμοιογένεια εἶναι ἀδύνατος, συνεπέα τῶν ἐπιδράσεων τῶν καιρικῶν συνθηκῶν. Εἰδικώτερον δὲ προκειμένου περὶ τοῦ καπνοῦ ἢ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τυποποιήσεις, ἤτοι ἡ παραγωγή ὁμοιογενοῦς προϊόντος, εἶναι ἀδύνατος τουλάχιστον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ διαφορὰ τῶν ἔδαφολογικῶν καὶ κλιματολογικῶν συνθηκῶν ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν δίδει οὐσιωδῶς διάφορα χαρακτηριστικὰ εἰς τὸ παραγόμενον προϊόν.

Παρὰ ταῦτα εἶναι δυνατὴ οὐσιώδης βελτίωσις τῆς ὑφισταμένης σήμερον καταστάσεως, πρῶτον διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως ὠρισμένων ποικιλιῶν μικρᾶς παραγωγῆς, διὰ τὰς ὁποίας τὸ ἀγοραστικὸν ἐνδιαφέρον εἶναι ἐντελῶς περιωρισμένον, ὥστε νὰ διαμορφοῦνται συνθηκαὶ μονοφωνίου ἢ ὀλιγοφωνίου κατὰ τὴν διάθεσιν αὐτῶν, καὶ δευτέρον διὰ τῆς καθιερώσεως ἐνιαίων συστημάτων ἐπεξεργασίας καπνῶν κατὰ μεγάλα καπνικά διαμερίσματα. Οὕτω, τὰ ἑλληνικὰ καπνὰ θὰ προσφέρονται εἰς 3 ἢ 4 βασικοὺς τύπους, π.χ. Μπασμάς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας - Θράκης, καπνὰ Κεντρικῆς - Δυτικῆς Μακεδονίας, Τζεμπέλια, Μαῦρα καπνὰ, ὡς τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν τουρκικὴν καπναγοράν.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τυποποιήσεις θὰ διηκολύνετο διὰ τῆς βαθμιαίας ἀντικαταστάσεως τοῦ μωσαϊκοῦ τῶν καλλιεργουμένων σήμερον ποικιλιῶν διὰ ἐνιαίων τύπων ἐκ τῶν οὐδετέρων καπνῶν πρὸς τὰς ὁποίας ἔχει στραφῆ ἡ ζήτησις τῶν ξένων ἀγοραστῶν μεταπολεμικῶς.

Σχετικὸν μὲ τὴν διάρθρωσιν τῶν ποικιλιῶν καπνοῦ εἶναι καὶ τὸ θέμα τῶν λεγομένων κλασσικῶν ἢ εὐγενῶν καπνῶν. Πρόκειται περὶ ὠρισμένων καπνῶν τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας - Θράκης (15 % - 20 % τῆς συνολικῆς παραγωγῆς καπνῶν τῆς περιοχῆς ταύτης), τὰ ὁποία εἶναι μὲν ἐκλεκτῆς ποιότητος, ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἡ ζήτησις εἶναι ἐντελῶς περιωρισμένη, τόσοσιν λόγῳ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς των, ὅσον καὶ λόγῳ τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν αὐτῶν (κυρίως λόγῳ τοῦ ἐντόνου ἀρώματος αὐτῶν) (1). Δεδομένου ὅτι ἡ παραγωγή τούτων ἐξασφαλίζει ἱκανοποιητικὸν εἰσόδημα εἰς ὠρισμένας ἐκ τῶν πτωχοτέρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ὑψηλὴ τιμὴ αὐτῶν εἶναι ἡ αἰτία τῆς μειώσεως τῆς ζήτησεως αὐτῶν, *θὰ ἦτο σκόπιμον*

1) Ἡ ποικιλία αὕτη ἐχρησιμοποιεῖτο προπολεμικῶς εἰς τὰ ὄμιγθ' ἀνατολικά σιγαρέττα ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ ἀρώματος αὐτῆς.

επί τινα έτη να γίνη επιδόσεις των εξαγωγών αυτών μέχρι τής αναπτύξεως κτηνοτροφίας ή άλλης πηγής προσθέτου εισοδήματος εις τας περιοχάς αυτάς. Έάν βεβαίως διαπιστωθῆ ότι ή μειωσις τής ζητήσεως όφείλεται εις μεταστροφήν τής ζητήσεως των ξένων αγοραστών προς άλλους τύπους, δέον να ληφθούν τά ένδεικνυόμενα μέτρα διά τήν βαθμιαίαν άντικατάστασιν τής καλλιιεργείας ταύτης.

3. Καλλιέργεια (νέα) άμερικανικών τύπων Burley προς ύποκατάστασιν άλλων καλλιιεργειών (κυρίως του σίτου).

Τέλος, αναφερόμεθα εις τó θέμα τής καλλιιεργείας έν Έλλάδι καπνών τύπου Burley. Η δοκιμαστική καλλιέργεια τούτων ήρχισεν ύπό του Όργανισμού Καπνού από του έτους 1959. Τά άποτελέσματα των πειραματισμών υπήρξαν ένθαρρυντικά (1) τόσον από άπόψεως ποιότητας όσον και από άπόψεως κόστους. Κατά τó έτος 1963 - 1964 αί εξαγωγαί καπνών Burley εις διαφόρους χώρας άνήλθον εις 1,330 τόννους εις τιμήν \$ 1.12 διά καπνά έσοδείας 1962 και \$ 0.95 διά καπνά έσοδείας 1963, έναντι τιμής των Ένωμένων Πολιτειών διά τήν ποικιλίαν ταύτην \$ 1.50 και άνω. Παρά τά εύνοικά ταύτα άποτελέσματα και τó ένδιαφέρον τόσον των παραγωγών όσον και των ξένων έταιρειών, ó Όργανισμός Καπνού δέν έπιτρέπει έλευθέρως τήν ανάπτυξιν τής καλλιιεργείας ταύτης, έπιδεικνύων έπί του προκειμένου άδικαιολογήτως συντηρητικήν πολιτικήν. Δεδομένου ότι ή παγκόσμιος ζήτησις των Burley συνεχώς αύξάνει, αί προοπτικά τοποθετήσεως αυτών, ίδια εις τας χώρας τής Κοινότητας, είναι λίαν ένθαρρυντικά, δεδομένης τής διαφοράς τιμής έναντι των όμοίων καπνών των Η.Π.Α. Προς τήν κατεύθυνσιν αύτην δέον όπως ó Ε.Ο.Κ. έλθη εις συνεννόησεις με τους ένδιαφερομένους ξένους και διαπραγματευθῆ τήν καλλιίεργειαν των ποικιλιών τούτων, βάσει μακροετών συμβολαίων, κατά τας έφαρμοζόμενας συνηθείας συναλλαγών εις τήν Ροδεσίαν. Δεδομένου ότι ή ποιτική στάθμη των έν Έλλάδι παραγομένων καπνών Burley είναι ίκανοποιητική, ένώ ταυτοχρόνως ή τιμή των είναι σημαντικώς χαμηλότερα των Η.Π.Α. και τής Ροδεσίας (μετά τήν δασμολογικήν επιβάρυνσιν των τελευταίων τούτων) δέν είναι δυνατόν αί ξένοι καπνοβιομηχανίαί να άγνοήσουν τήν έλληνικήν προσφοράν. Βεβαίως, ή ανάπτυξις τής καλλιιεργείας των Burley δέν δύναται να άντικαταστήση εις όλας τας περιοχάς τήν καλλιίεργειαν άνατολικών τύπων. Δύναται όμως να άναπτυχθῆ ως νέα καλλιίεργεια (2) ή όποία παρουσιάζει μεγάλον εξαγωγικόν ένδιαφέρον.

4. Τιμή προσφοράς εις τó έξωτερικόν έλληνικών καπνών.

Προτείνεται ή ύπογραφή ειδικής συμφωνίας με τήν Τουρκίαν προς άποφυγήν του «cut - throat competition». Έν τῷ μεταξύ άπαιτείται ή δια-

1) Βλέπε Γ. Μιχαλοπούλου : «Η καλλιίεργεια των Burley έν Έλλάδι», *Καπνική Επιθεώρησις*, 1963.

2) Η καλλιίεργεια Burley προτείνεται διά τήν άντικατάστασιν καλλιιεργειών ως ό σίτος, ένδεχομένως ό βάμβαξ κλπ.

τήρησις τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς τιμῆς τῶν συναγωνιστριῶν χωρῶν, ἦτοι εἰς § 1.50 κατὰ χιλιόγραμμαμον.

Ἐκ τῆς γενομένης ἀναλύσεως τῶν συνθηκῶν προσφορᾶς καὶ ζητήσεως καπνῶν προέκυψε σαφῶς ὅτι ὁ παράγων «τιμὴ» ἔχει ἀποβῆ ὁ σημαντικώτερος παράγων ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὡς ἤδη ἀνεφέρθη ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἢ ὑποκατάστασις μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν διαφόρων καπνοπαραγωγικῶν χωρῶν εἶναι πλήρης, ἐνῶ παραλλήλως ὑφίσταται, ἴδια μακροχρονίως, ἡ δυνατότης ὑποκαταστάσεως τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν ὑπὸ εὐθηνῶν τύπων ἄλλων χωρῶν. Εἶναι προφανές ὅτι ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας ἢ Ἑλλάς δὲν δύναται νὰ ἀγνοῇ τὰς τιμὰς τῶν λοιπῶν χωρῶν ἴδια τῶν ἔξαγουσῶν ἀνατολικοῦ τύπου καπνά. Ἐὰν συνεχισθῇ ἡ διαπιστωθεῖσα τάσις αὐξήσεως τῶν ἑλληνικῶν τιμῶν ἔναντι παραλλήλου μειώσεως τῶν τιμῶν τῶν ἀνταγωνιστριῶν χωρῶν, εἶναι φανερόν ὅτι *θὰ χάσωμεν τελικῶς τὰς ξένας ἀγορὰς μας.*

Ἡ ἔξαγωγικὴ τιμὴ τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, δέον νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ ὕψος τῶν τιμῶν τῶν λοιπῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξάγουν ἀνατολικοῦ τύπου καπνά, ἦτοι τῆς Τουρκίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ Γιουγκοσλαβίας. Βεβαίως, ἡ μείωσις τῆς τιμῆς κατὰ τὰ ἔτη 1961 καὶ 1962 ὑπὸ τῆς Τουρκίας κυρίως ἦτο ἀδικαιολογήτως μεγάλη, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ζήτησις ἀνατολικῶν καπνῶν ἦτο ηὐξημένη, κυρίως λόγῳ ζημιῶν τῆς παραγωγῆς ἄλλων χωρῶν ἐκ τοῦ περνοσπόρου. Ἡδη ἡ τιμὴ τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1963 ἀνῆλθεν εἰς § 1.50, γεγονός τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὅτι κατενοήθη ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ «Cut-Throat Competition» θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποβῆ μακροχρονίως εἰς βάρος καὶ τῶν δύο χωρῶν, ἐφ' ὅσον θὰ ἠκολουθεῖτο ἀπὸ μίαν ἀνταγωνιστικὴν διαδικασίαν συνεχοῦς πτωτικῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν. Συνεννόησις τῶν δύο χωρῶν καθίσταται ἀπαραίτητος πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ προηγουμένου ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων (καουτσούκ κλπ.), ἐκ τῆς πτώσεως τῆς τιμῆς τῶν ὁποίων τελικῶς ἐπωφελήθησαν μόνον οἱ ἀγορασταί, ἐνῶ αἱ παραγωγικαὶ χώραι ἠναγκάσθησαν νὰ προβοῦν εἰς συμφωνίας. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἐντάσεως εἰς τὰς σχέσεις Ἑλλάδος - Τουρκίας τοιαύτη συμφωνία δὲν φαίνεται πιθανή. Οὕτως, ὡς μόνη ἀναγκαστικὴ λύσις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐμφανίζεται ἡ μείωσις τῆς ἔξαγωγικῆς τιμῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς Τουρκίας, ἦτοι εἰς § 1.50 κατὰ χιλιόγραμμαμον καπνοῦ.

5. Τιμὴ παραγωγῶν.

Προτείνεται νὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ διαμόρφωσις αὐτῆς μὲ *minimum* ἐπίπεδον 30 δρχ. κατὰ χιλιόγραμμαμον. Ἐπιδότησις ἐπιβάλλεται μόνον ἐφ' ὅσον ἡ διεθνὴς τιμὴ ἀνατολικῶν καπνῶν (καὶ συνεπῶς καὶ ἡ ἔξαγωγικὴ τιμὴ τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν) κατέλθῃ κάτω τοῦ § 1.50.

Δεδομένου ὅτι βασικῶς αἱ ἀγοραὶ χωρικῶν καπνῶν διενεργοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐλευθέρου καπνεμπορίου, εἶναι φυσικόν ἡ τιμὴ ἢ ὁποῖα καταβάλλεται εἰς τὸν παραγωγὸν νὰ προσδιορίζεται ὡς ὑπολειμματικὸν μέγεθος, μετὰ τὴν

ἀφαίρεσιν, ἐκ τῆς «ἀναμενομένης» ἐξαγωγικῆς τιμῆς, τῶν δαπανῶν ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας καὶ τῆς φύρας. Αἱ δαπάναι ἐπεξεργασίας ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1960 εἰς 9.5 δρχ. κατὰ χιλιόγραμμα (ἐκτίμησις συγγραφέως) καὶ κατὰ τὸ 1963 εἰς 10.5 δρχ. κατὰ χιλιόγραμμα (ἐκτίμησις Ὑπουργείου Γεωργίας). Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὰς αὐτὰς ἐκτιμήσεις ἢ ποσοστιαία σύνθεσις τῶν στοιχείων τῆς τιμῆς ἐξαγωγῆς ἔχει ὡς ἑξῆς :

	Ἐκτίμησις Ὑπ. Γεωργίας	Ἐκτίμησις Συγγραφέως
Τιμὴ Παραγωγῆ	63 %	68 %
Δαπάναι ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας	27 %	27 %
Φύρα	10 %	5 %
	<u>100 %</u>	<u>100 %</u>

Ἐὰν δεχθῶμεν ἔξοδα ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας δρχ. 10.5 (1) κατὰ χιλιόγραμμα, εἶναι προφανές ὅτι μὲ ἐξαγωγικὴν τιμὴν \$ 1.50 (ἦτοι δρχ. 45) καὶ μὲ φύραν 7,5 % ἢ τιμὴ ἢ καταβαλλομένη εἰς τὸν παραγωγὸν δύναται νὰ εἶναι 30 δρχ. ἦτοι :

Ἐξαγωγικὴ τιμὴ δρχ. κατὰ Kg.	<u>45 δρχ.</u>
Χωρικὴ τιμὴ	30.0
Ἐξοδα ἐμπορίου	10.5
Φύρα	3.5
Κέρδος Ἐμπορίου	<u>1.0</u>

45 δρχ.

1) Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας τὰ ἔξοδα τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας ἀναλύονται ὡς ἑξῆς :

1. Δεκάτη (5 % ἐπὶ χωρικῆς τιμῆς)	1,50	Δρχ. ἀνά Kg.
2. Φορτοεκφορτωτικά καὶ μεταφορικά	0,25	» » »
3. Ἐξοδα ἀγορῶν	0,40	» » »
4. Μεσιτικά	0,40	» » »
5. Ἐνοίκια	0,70	» » »
6. Ἐπεξεργασία	0,65 - 1,50	» » »
7. Συντήρησις	0,50	» » »
8. Ἀσφάλιστρα	0,15 - 0,30	» » »
9. Τόκοι (τιμὴ χωρικὴ + δεκάτη + $\frac{3}{4}$ ἐξόδων) × 9 ἢ 10 μῆνες	1,70 - 3,50	» » »
10. Ὑλικά συσκευασίας	0,30	» » »
11. Ὑπὲρ ἐξόδου καπνεργατῶν (0,50 % ἐπὶ τιμολογίου)	0,20 - 0,30	» » »
12. Ἀπόσβεσις ἐγκαταστάσεων	0,25	» » »
13. Γενικά ἔξοδα	1,00	» » »
14. Ἐξοδα F.O.B.	0,20	» » »
Καθ' ὕπολογισμὸν μέσος ὀρος	<u>10,50</u>	» » »

Τὸ κέρδος τοῦ καπνεμπορίου, ὑπολογιζόμενον ἐπὶ τῶν ἰδίων κεφαλαίων τοῦ καπνεμπορίου, θὰ ἀνέλθῃ εἰς 22 %. Εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦτο θὰ εἶναι πολὺ μεγαλύτερον: α) διότι τὰ ἴδια κεφάλαια εἶναι ὀλιγώτερα τοῦ 10 % τῆς τιμῆς F.O.B., β) διότι ἡ φύρα εἶναι μικρότερα τῆς ὑπολογισθείσης ὡς ἄνω (') καὶ γ) διότι αἱ δαπάναι F.O.B. εἶναι μικρότεροι τῶν 10.50 δρχ. Ἐὰν ἡ ἐξαγωγικὴ τιμὴ διαμορφωθῇ εἰς ἐπίπεδον μεγαλύτερον τῶν \$ 1.50, δύναται ἀντιστοίχως νὰ αὐξηθῇ καὶ ἡ τιμὴ ἢ καταβαλλομένη εἰς τὸν παραγωγόν.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναλύσεως καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι καταβολὴ ἐπιδοτήσεων εἰς τοὺς παραγωγούς ἐπιβάλλεται νὰ γίνεταί μόνον ἐφ' ὅσον ἡ ἐξαγωγικὴ τιμὴ διαμορφοῦται εἰς ἐπίπεδα κατώτερα τῶν \$ 1.50. Ἄλλως τὸ καπνεμπόριον δέον νὰ ἐξαναγκάζεται (καὶ τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τοῦ προτεινομένου κατωτέρω συστήματος ὀργανώσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν καπνῶν) νὰ καταβάλλῃ δικαίας τιμὰς εἰς τοὺς καπνοπαραγωγούς.

Βάσει τιμῆς παραγωγοῦ ἐκ δρχ. 30 κατὰ χιλιόγραμμα τὸ συνολικὸν εἰσόδημα ἐκ καπνοῦ προβλέπεται κατὰ τὸ 1970 νὰ ἀνέλθῃ εἰς δρχ. 3,600,000,000 περίπου (ἤτοι 120,000,000 Kg. X 30 δρχ.). Ἥτοι θὰ ἐξασφαλίζεται τὸ αὐτὸ περίπου συνολικὸν εἰσόδημα ὡς κατὰ τὰ 2 τελευταῖα ἔτη 1963 καὶ 1964, μὲ μειωμένην ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἔτη ταῦτα ἔκτασιν καὶ παραγωγὴν καπνοῦ.

6. Ὁργάνωσις ἀγοραπωλησιῶν καπνοῦ. Προτείνεται ἡ διαμόρφωσις κέντρων πωλήσεως καπνῶν κατὰ τὸ σύστημα τῶν Η.Π.Α.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν παραγωγῶν ἐναντι ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ καπνεμπορίου καὶ ἐπίτευξιν ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλοτέρων χωρικῶν τιμῶν ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία ὀργανωμένων κέντρων καπνοῦ κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Η.Π.Α.

Εἰς τὰς διαφόρους καπνικὰς περιοχὰς πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν κέντρα ἐμπορίας καπνοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ παραγωγοὶ θὰ μεταφέρουν τὰ καπνὰ τῶν κατὰ προκαθορισμένην ἡμέραν. Ταῦτα θὰ βαθμολογοῦνται ὑπὸ κρατικῶν, εἰδικῶς ἐκπαιδευμένων, καπνικῶν ἐμπειρογνομόνων, οἱ ὅποιοι καὶ θὰ καθορίζουν τὴν τιμὴν minimum αὐτῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ θὰ γίνεταί πλειστηριασμός παρυσία τῶν καπνεμπορίων. Ἐὰν ἡ τελικῶς προσφερομένη ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν τιμὴ εἶναι κατώτερα τῆς τιμῆς minimum, τὰ καπνὰ θὰ ἀγοράζωνται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

Ὁ καθορισμός τῆς τιμῆς minimum θὰ γίνεταί βάσει τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν καὶ τῆς πιθανῆς τιμῆς ἐξαγωγῆς. Ἡ ποσότης, ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι εἰς τὸ ὕψος τοῦ προγραμματισμένου ἐπιπέδου, δὲν θὰ ἐπηρεάζῃ τὸ ὕψος τῆς τιμῆς. Ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως ἀπροβλέπτου αὐξήσεως τῆς ζήτησεως, αὕτη θὰ δύναται νὰ καλυφθῇ ἐκ τῶν εἰς χεῖρας τοῦ κράτους ἀποθεμάτων, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται ἀπότομοι διακυμάνσεις τῶν τιμῶν.

1) Δὲν εἶναι ὀρθὸν ἢ φύρα νὰ ὑπολογίζεται ὡς ποσοστὸν ἐπὶ τῆς ἐκάστοτε διαμορφουμένης τιμῆς F.O.B.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω προτεινομένων ἀπαιτεῖται ἡ δημιουργία *σχολῆς καπνικῶν ἐμπειρογνομόνων* ὡς καὶ διαμόρφωσις τῶν ἐμπορικῶν κέντρων διὰ τῆς κατασκευῆς καπνοποθηκῶν κλπ. Αἱ δαπάναι ὀργανώσεως τῶν κέντρων τούτων θὰ εἶναι ὀπωσδήποτε μικρότεραι τῶν ποσῶν, τὰ ὁποῖα διατίθενται κατὰ καιροὺς διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς τῶν καπνοπαραγωγῶν ὑπὸ τὴν σημερινὴν τῆς μορφήν (παρέμβασις εἰς τὰς ἀγορὰς καπνῶν, διαχειρίσις καπνῶν, καταβολὴ προσθέτου τιμήματος κλπ.), ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ ἐξασφαλισθοῦν αἱ βάσεις ὀρθολογιστικῆς ὀργανώσεως τῆς ἐμπορίας καπνῶν.

7. Μορφή ἐμπορίας. Ὑποδεικνύεται ἡ δημιουργία *συνεταιριστικῆς μορφῆς ἐξαγωγικῶν ἐπιχειρήσεων (τύπου Σ.Ε.Κ.Ε.)*.

Ἡ διάρθρωσις τοῦ καπνεμπορίου ἔχει σαφῶς ὀλιγοπωλιακὸν χαρακτήρα. Κατὰ τὴν ἐξαγωγικὴν περίοδον 1963 - 64 ὁ ἀριθμὸς τῶν καπνεμπορικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνῆρχετο εἰς 160. Ἐκ τούτων μία ἐπιχείρησις ἐκάλυψε τὰ 7 % τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν ἑλληνικῶν καπνῶν, ἑτέρα ἐπιχείρησις τὰ 6.7 %, δύο ἐπιχειρήσεις τὰ 6.7 % καὶ 6 ἐπιχειρήσεις τὰ 16.3 %. Ἦτοι δέκα ἐπιχειρήσεις καλύπτουν 37 % τῆς συνολικῆς ἐξαγωγῆς, δώδεκα ἐπιχειρήσεις τὰ 18 % καὶ 138 ἐπιχειρήσεις καλύπτουν τὰ 45 % τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν ἑλληνικῶν καπνῶν.

Ὁ περιορισμένος ἀριθμὸς τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων δὲν ἐγγυᾶται ἀνάπτυξιν ὑγιοῦς ἀνταγωνισμοῦ εἰς τὰς ἀγορὰς χωρικῶν καπνῶν, με ἀποτέλεσμα τὰ κέρδη τοῦ καπνεμπορίου νὰ ἀνέρχωνται εἰς ἀπαράδεκτα ἐπίπεδα (βλέπε κατωτέρω), εἰς βάρος τῶν καπνοπαραγωγῶν εἰς τοὺς ὁποίους καταβάλλεται τιμὴ ἀδικαιολογήτως χαμηλὴ.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας διεξαγωγῆς τοῦ καπνεμπορίου, τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν καπνεμπόρων ἀγοράζουσι βάσει παραγωγeliῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ οὕτως ἔχουσι μετατραπῆ εἰς μεσίτας τῶν ξένων ἐταιρειῶν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς δὲν ὑπάρχει τὸ risk τῶν συναλλαγῶν διὰ τὸ ὁποῖον καταβάλλεται, ὡς ἀμοιβή, τὸ ἐμπορικὸν κέρδος. Ἐξ ἄλλου, τὸ καπνεμπόριον χρηματοδοτεῖται κατὰ μέσον ὄρον 90 % - 100 % ἐπὶ τῆς τιμῆς F.O.B. Οὕτως, οἱ καπνεμπόροι οὐσιαστικῶς ἐλάχιστα ἴδια κεφάλαια διαθέτουσι, χωρὶς νὰ ἀναλαμβάνουσιν τοὺς κινδύνους τοῦ ἐμπορίου. Σημειωτέον ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 44470/24-8-1963 Ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Συντονισμοῦ, Ἐμπορίου καὶ Βιομηχανίας, ὁ καπνὸς ἐχαρακτηρίσθη ὡς «βιομηχανικὸν» προϊόν καὶ αἱ ἐξαγωγαὶ καπνοῦ ὑπήχθησαν εἰς τὸ καθεστῶς τοῦ Ν.Δ. 4231/1962 «περὶ μέτρων ἀφορῶντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἐξαγωγικοῦ Ἐμπορίου», οὕτω δὲ οἱ καπνεμπόροι δικαιοῦνται ἐκπτώσεως ἀνευ δικαιολογητικῶν ἐκ 4 % ἐπὶ τῶν ἐξ ἐξαγωγῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων τῶν. Εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι χαριστικὴ, δεδομένων τῶν ὑψηλῶν κερδῶν τῶν καπνεμπόρων, καὶ δέον νὰ ἀνακληθῇ.

Δεδομένου ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ ἀποτελεσματικὸς ἔλεγχος τῶν ὑπερόγκων κερδῶν τοῦ καπνεμπορίου, ὑποδεικνύεται ἡ διενέργεια τῆς ἐμπορίας τοῦ καπνοῦ ὑπὸ συνεταιριστικῆς μορφῆς ἐπιχειρήσεων τοῦ τύπου τῆς «Συν-

εταιριστικής 'Ενώσεως Καπνοπαραγωγών 'Ελλάδος» (Σ.Ε.Κ.Ε.). 'Η μορφή αὐτὴ ἐπέτυχεν ἀπολύτως. 'Η Σ.Ε.Κ.Ε. ἔχει ἀποβῆ ἢ μεγαλύτερα ἐξαγωγικὴ ἐπιχειρήσεις καπνῶν, ἀνεπτύχθη ταχέως, καὶ διεξάγει πραγματικὸν ἐμπόριον, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἀγοράζει σημαντικὰς ποσότητας καπνῶν ὑπὸ ἴδιον αὐτῆς κίνδυνον (χωρὶς παραγγελίας). Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ ἐξαγωγαὶ τῆς Σ.Ε.Κ.Ε. ἀνῆλθον εἰς τὰ κάτωθι ἐπίπεδα :

1963	4,444 τόννοι	(ἢ 7.3 % τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν)
1964	5,403 »	(ἢ 7.6 % » » »)

Δεδομένου ὅτι αἱ μετοχαὶ τῆς συνεταιριστικῆς ἐπιχειρήσεως ἀνήκουν εἰς τοὺς παραγωγούς, τὰ κέρδη τοῦ ἐμπορίου θὰ περιέρχωνται εἰς αὐτούς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ διευκολυνθοῦν καὶ αἱ ἀγοραπωλησίαι καπνῶν, δεδομένου ὅτι οἱ παραγωγοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν ἐκμετάλλευσίν των ὑπὸ τοῦ καπνεμπορίου (').

1) Τὸ ὕψος τῶν κερδῶν τῶν καπνεμπόρων ἐκτιμᾶται εἰς τὰ κάτωθι ἐπίπεδα (κατὰ χιλιογράμμον).

**Εξαγωγικὴ περίοδος 1960 - 1961*

Μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς \$ 1.167	ἢ δρχ.	35.01
Μέση χωρικὴ τιμὴ ἐξαχθέντων (κατὰ ἔσοδεῖας)		19.09
*Ἐξοδα ἐπεξεργασίας		9.00
Φύρα 7.5 % (ἐπὶ τιμῆς F.O.B.)		2.62
Κέρδος καπνεμπορίου		4.30
		<u>35.01</u>
*Ἴδιον κεφάλαιον καπνεμπορίου 10 % τιμῆς F.O.B.		3.50
Κέρδος ὡς ποσοστὸν ἐπὶ ἰδίου κεφαλαίου		123 %

**Εξαγωγικὴ περίοδος 1961 - 1962*

Μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς \$ 1,308	ἢ δρχ.	39.24
Μέση χωρικὴ τιμὴ ἐξαχθέντων (κατὰ ἔσοδεῖας)		25.14
*Ἐξοδα ἐπεξεργασίας		9.50
Φύρα 7.5 % (ἐπὶ τιμῆς F.O.B.)		2.94
Κέρδος καπνεμπορίου		1.66
		<u>39.24</u>
*Ἴδιον κεφάλαιον καπνεμπορίου 10 % τιμῆς F.O.B.		3.92
Κέρδος ὡς ποσοστὸν ἐπὶ ἰδίου κεφαλαίου		42 %

**Εξαγωγικὴ περίοδος 1962 - 1963*

Μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς \$ 1.839	ἢ δρχ.	55.17
Μέση χωρικὴ τιμὴ ἐξαχθέντων (κατὰ ἔσοδεῖας)		37.10
*Ἐξοδα ἐπεξεργασίας		10.00
Φύρα 7.5 % (ἐπὶ τιμῆς F.O.B.)		4.14
Κέρδος καπνεμπορίου		3.83
		<u>55.17</u>
*Ἴδιον κεφάλαιον καπνεμπορίου 10 % ἐπὶ τιμῆς F.O.B.		5.52
Κέρδος ὡς ποσοστὸν % ἐπὶ ἰδίου κεφαλαίου		70 %

**Εξαγωγικὴ περίοδος 1963 - 1964*

Μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς \$ 1.841	ἢ δρχ.	55.23
Μέση χωρικὴ τιμὴ ἐξαχθέντων (σταθμισμένη κατὰ ἔσοδεῖας)		37.28
*Ἐξοδα ἐπεξεργασίας		10.50
Φύρα 7.5 % (ἐπὶ τιμῆς F.O.B.)		4.14
Κέρδος καπνεμπορίου		3.31
		<u>55.23</u>
*Ἴδιον κεφάλαιον καπνεμπορίου 10 % ἐπὶ τιμῆς F.O.B.		5.52
Κέρδος ὡς ποσοστὸν % ἐπὶ ἰδίου κεφαλαίου		60 %

Εἰς μεταγενέστερον στάδιον θὰ ἦτο δυνατόν καὶ ἡ παραγωγή καπνοῦ νὰ ὀργανωθῆ ὑπὸ συνεταιριστικὴν μορφήν. Ἦτοι, ἐφ' ὅσον ἐδραιωθοῦν ἐξαγωγικαὶ συνεταιριστικαὶ ὀργανώσεις, θὰ ἦτο δυνατόν ἡ παραγωγή νὰ ἀνατίθεται εἰς τοὺς συνεταιρισμούς, οἱ ὁποῖοι νὰ παράγουν καὶ ἐξάγουν τὸ προϊόντων ὑπὸ ἰδίαν αὐτῶν εὐθύνην.

β. Ἐπιστημονικὴ ἔρευνα.

Αὕτη σήμερον διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Καπνολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἑλλάδος καὶ περιορίζεται εἰς τὸν τομέα τῶν ποικιλιῶν καὶ ἀσθενειῶν τοῦ καπνοφύτου κυρίως. Οὐδέποτε ἐγένετο σκέψις εἰς τὰς καπνικὰς ὑπηρεσίας συστηματικῆς καὶ ἐγκαίρου ὀργανώσεως ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τοῦ καπνοῦ. Ὡς καὶ ἡ συγκέντρωσις στατιστικῶν στοιχείων εὐρίσκειται εἰς πρωτόγονον στάδιον.

Σήμερον πάντως ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ ἔρευνα στραφῆ πρὸς μίαν κυρίως κατεύθυνσιν: τὴν εὐρεσιν παντὸς στοιχείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐβοήθει εἰς τὴν προβολὴν τῶν ἐλληνικῶν καπνῶν ὡς ὀλιγώτερον βλαβερῶν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους τύπους καπνῶν.

Κατὰ καιροὺς ἐξαπελύθη πόλεμος κατὰ τοῦ καπνίσματος ὡς βλαβεροῦ εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου, προκαλοῦντος καρδιακὰς παθήσεις καὶ τελευταίως καρκίνον τῶν πνευμόνων. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἰδιαίτερος (1) καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ προπαγάνδα ἐναντίον τοῦ καπνίσματος ἔλαβε σημαντικὰς διαστάσεις. Αἱ ἐπιπτώσεις ὅμως ἐπὶ τῆς καταναλώσεως καπνικῶν προϊόντων ὑπῆρξαν μέχρι τοῦδε ἀσήμαντοι: Τόσον εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν παρετηρήθη ἑλαφρὰ κάμψις τῆς καταναλώσεως καὶ τοῦτο διὰ διάστημα μὴ ὑπερβαῖνον ὀλίγους μῆνας, μετὰ τὴν πάροδον τῶν ὁποίων ἡ ζήτησις ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἀνιούσαν τάσιν αὐτῆς. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ παρατηρηθεῖσα στατιστικὴ συσχέτισις δὲν εἶναι ἐπαρκὴς διὰ νὰ χαρακτηρισθῆ τὸ κάπνισμα ὡς αἰτία τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονος. Κατὰ τὸ 1963 ὁ Δρ. Σαπίρο, γνωστὸς βιοχημικὸς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἐδημοσίευσεν ἄρθρον εἰς τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἀπλαῖ στατιστικαὶ συσχετίσεις μεταξὺ καπνίσματος καὶ διαφόρων ἀσθενειῶν δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς διὰ τὴν θεμελίωσιν ὀργανικῆς σχέσεως μεταξὺ τοῦ καπνίσματος καὶ τῶν ἀσθενειῶν τούτων. Ἀπὸ ὠρισμένης ἐρεῦνης εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἀγγλίας διεπιστώθη ἐξ ἴσου ἰσχυρὰ στατιστικὴ συσχέτισις μεταξὺ θανάτων ἐκ καρκίνου τῶν πνευμόνων καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν κατὰ μονάδα ἐπιφανείας καμίνων τῶν ἐργοστασίων. Ἐξ ἄλλου, ἐκ σχετικῶν πειραμάτων διεπιστώθη ὅτι κακοήθεις ὄγκοι εἰς τοὺς πνεύμονας πειραματοζώων ηὐξήθησαν ἀπὸ 8 % - 80 %, ὅταν ταῦτα ὑπεβλήθησαν εἰς ἀναπνοὴν τῆς σκόνης τῶν δρόμων, ἡ ὁποία περιέχει 2 % πίσσαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν εὐρεθῆ κλινικῶς τὰ

1) Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐπεβλήθη ἤδη εἰς τὰς σιγαρεττοβιομηχανίας ὅπως εἰς τὰ σιγαρέττα θέσουν ἐιδικὴν ταινίαν προειδοποιούσαν τοὺς καταναλωτὰς περὶ τῶν κινδύνων τοῦ καπνίσματος.

αίτια τῆς δημιουργίας τοῦ καρκίνου, αἱ κατὰ καιροὺς στατιστικαὶ συσχετίσεις δὲν εἶναι ἀρκεταὶ διὰ νὰ ἐπηρεάσουν εἰς σημαντικὸν βαθμὸν τὰς συνηθείας τῶν καπνιστῶν καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ καπνίσματος, καὶ μάλιστα ἐφ' ὅσον αἱ καπνοβιομηχαναὶ παρουσιάζουν συνεχῶς νέου τύπου προϊόντα, τὰ ὁποῖα διαφημίζουν ἐκάστοτε ὡς ὀλιγώτερον ἐπιβλαβῆ τῶν παλαιότερων τύπων.

Ἐφ' ὅσον ὁμως ἐδημιουργήθη ὁ θόρυβος περὶ τὸν καρκίνον τῶν πνευμόνων, θὰ ἦτο σκόπιμον ὅπως ἡ Ἑλλάς ὀργανώσῃ εἰδικὴν ἔρευναν εἰς χώρας καταναλισκούσας ἀμιγῆ ἀνατολικά σιγαρέττα. Ἐὰν ἡ ἔρευνα αὕτη ἤθελεν ἀποδείξει μὴ ὑπαρξίν τοιαύτης συσχέτισεως ἢ ἔστω καὶ χαμηλοτέραν συσχέτισιν, εἶναι προφανὴς ἡ ὠφέλεια, ἡ ὁποία θὰ προκύψῃ διὰ τὰς ἐξαγωγὰς ἑλληνικῶν καπνῶν.

θ. Ἀναδιοργάνωσις Καπνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἀπαραίτητος πάντως προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῆς προτεινομένης νέας καπνικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν Καπνικῶν Ὑπηρεσιῶν, καὶ ἡ ἐπ' ἀνδρωσις αὐτῶν διὰ τοῦ καταλλήλου διοικητικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ. Ὅσονδῆποτε τέλειον καὶ ἂν εἶναι ἓν πρόγραμμα διὰ τὴν ἐξυγιανσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ καπνικοῦ τομέως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, θὰ εἶναι καταδικασμένον εἰς ἀποτυχίαν ἄνευ τῆς ὑπάρξεως τοῦ καταλλήλου φορέως διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν καὶ ἀππλλαγμένην ἀπὸ προλήψεως ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.